

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 1

Weebruar 1931

IV aastakäik

<p>Tellimise hind postiga:</p> <p>Aastas . . . . . 60 senti 6 kuu peale . . . . . 30 " " 3 " " . . . . . 15 "</p> <p>Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.</p>	<p>Ilmub 1 kord kuus.</p> <p>Address: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.</p> <p>Üksiknumber 5 senti.</p>	<p>Kuulutuste hinnad:</p> <p>1 lehekülj . . . . . 35 kr ^{1/2} " . . . . . 18 " " ^{3/4} " . . . . . 9 " "</p> <p>Teksti ees ja tekstis — 50% kallim.</p>
--	--	---

SISUKORD:

1. Uus ja wana walitsus.
2. Tagasiwaade 1930 aastale.
3. Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahwuswahelise Sotsialistliku Töölisinternatsionaali ühise komisjoni tööst.
4. Suurwõimud uuesti ilma jaotamas!
5. E. T. Keskliidu teateid.
6. Jandiline töötute kongress.
7. Segane olukord posti- ja telefoniwõrkude tööliste tasudes ja arstiabis.
8. Inglise ametiühingute õiguste jaluleseadmine.
9. Omawalitsuse teenijate kongressi otsuseid.
10. Aktsioonid tööaja lühendamise kasuks.
11. E. T. Keskliidu kongress.
12. Hollandi ametiühingulise keskliidu 25-aastane juubel.
13. Eesti trükitööliste patriarki juubel.
14. Karjakaswatus ja lihatoöstus Wenemaal.
15. Maailm võiks olla paradiis, ent on lausa põrgu.
16. Töösundusest.
17. Majanduslikke teateid maailmast.
18. Maalritööliste ametiühingu peakoosolek.
19. Ferdinand Lassalle'i sõnad organiseerimatutele.
20. Ühiskondlikke mõtteteri.

EESTIMAA TÖÖLISÜHINGUTE KESKLIIDU

= juriidiline büroo =

V. Pärnu mnt. 31—4

on nüüd avatud igal teisipäeval ja neljapäeval kella 4—5 p. l.

Nõuandmine ja kohtus etteastumine

ametiühingute liigetele tasuta.

Mitteliigetele nõuanded 25 sendist kuni 1 kroonini, palvekirjad 50 sendist kuni 3 kroonini; üksikud etteasted kohtus 10 krooni. Nõudeasjad vann. adv. tasu normide järele.

TÄHELEPANU!

SOODUSTUS KÕIGILE AMETIÜHINGUTE LIIGETELE JA „TÖÖLISTE HÄÄLE“ LUGEJATELE.

Eestimaa Töölisühingute Keskkliit müüb Keskkliidu kirjastusel ilmunud ja ladusolevaid raamatuid kõigile ametiühingu liigetele ja „Tööliste Hääle“ tellijatele järgmise hinnaalandusega:

E. JOONAS' e „Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlusvahendid“.
Hind 25 senti (50 senti).

E. JOONAS' e „Ametiühinguline liikumine meil ja mujal“.
Hind 5 s. (10 s.)

J. KLESMENT' i „Palgaolude korraldamine seadusandlisel teel“.
Hind 10 senti (15 senti).

Peale eelnimetatud teoste on E. T. Keskkliidult võimalik saada piiratud arvul Rahvasteliidu Tööbüroo 10-aastase juubeli albumi, saksakeelses tekstis, missuguse albumi hind on 3,50 kr., Eestimaa Töölisühingute Keskkliidult tellides aga kõigest Kr. 2,50. Albumi kohta on kirjeldus ilmunud „Tööliste Hääles“ nr. 5.

Kasutage juhust igaüks ja tellige viivitamata eeltähendatud raamatud.

Neile, kes raamatute hinna postmarkides ehk posti kaudu E. T. Keskkliidule ära saadavad, saadetakse raamatud posti teel koju kätte.

Tellimiste aadress: Eestimaa Töölisühingute Keskkliit, W. Pärnu mnt. 31—4, Tallinn.

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 1

Weebruar 1931

IV aastakäik

Uus ja wana walitsus.

Mida oodata tulevikus.

Weebruari algul langes Strandmani walitsus oma sijamise jõuatusse ja võimetusse tagajärjel.

Organiseeritud tööliskond ja üldise kogu eesti töölisklassil pole põhjust walada aimatki pijarat langenu hawale. Kuigi see walitsus piisits meil üle poolteise aasta, ei ole tema tegewuse päewilt jäänud järgi ühtki koorti, ühtki katsetki kuidagi tulla wastu rahwa suuremale osale — töölisklassile. Strandmani walitsus ei algatanud aimatki sotsiaalseedust, ei pööranud mingit tähelepanu töötawate rahwafühtide huwides ja wajaaduste rahuldamisjele. Luure ja reaktiiooniline oli ta tegewus. Mitte kogemata ja ajanappuse pärast polnud see nii, waid walitsuse juht, asjades looma koalitsiooni, teatas juba ette, et ta tahab koguda enese imber kogu kodanluse, tahab luua parempoolse walitsuse parempoolsete fühtide saamutamiseks. Oma partei — tööerakonna ilusate nõudmistest teostamist ei olnud tal üldse juttu ja kogu oma walitsuse kestes täiesti teadlikult ei lausunud ta sellest sõnagi. Ta oli kui truu sulane parempoolsete wantri pükis, kes hoolitjes waid selle eest, et nende käsi käiks hästi.

Strandmani langemise järgi loodi riigikogus uus, meil seninägematu koalitsioon, kus tooniandwamateks rühmadeks kõige tugewam pahempoolne — sotsialistlik töölise partei ja suurem parempoolne — põllumeeste kogude rühm, kellega seltsinud rahwaerakond ja majandusrühm.

Kahlemata on see töölisesindajate poolt julge katse oma seltsataga seiswate töötawate rahwafühtide huwides mõndagi teostada, mida „wabameelise“ tööerakonna esindaja walitsuse päewil mitte polnud võimalik. Sõbra see asjaolu, et Eestimaa Töölisühingute Keskliidu esimees **J a a n B i i s k a r** on

hariduse ja sotsiaalministri kohal, lasseb oletada, et uue koalitsiooni pahem tiib tahab tõsijelt walitsusesse tegutseda sotsiaalpoliitilisel alal.

Muidugi on praegu raske ennustada, kui palju tal jaks korda läheb ära teha, kuid otsustades walitsuse deklaratsiooni järgi, võib oodata töölisklassi huwides rea seeduste esitamist riigikogule. Olgu neist siinkohal märgitud ainult tähtsamad.

Esimeses järjekorras tahetakse läbi wiia kahetunnilise tööpäewa seedus. See on nõudmine, mida ametiühingud aasta aastalt meil korranud, mis aga seni pole nihkunud ajulise walitsuse deklaratsioonist kaugemale. Eesti töölisklassil oleks kahlemata suure rõõm, kui uuel sotsiaalministril tööaja korraldamisel oleks õnnelik käsi.

Teiseks rõhutab deklaratsioon isna kategeooriliselt töölisanemate seeduse maksapanemist praeguse õnnetu „põhjuskirja“ asemel. Meil on nii palju kurdetud seesuguse seeduse puuduse üle ja oleks wäga soowitaw, kui töölised wabrikutes saaksid omale kindlustatud esinduse.

Sootuks uue mõtteana on uleswõdetud töölise avalik-õigusliku esinduse loomine — Töölise kaja näol. Maadel, kus seesugune asutus kutsutud ellu, on töölisklassil korda läinud kindlamini kaitsta oma huwisiid.

Siis wäärib tähelepanu töölise tööpuiduse wastu kindlustamise korralduse loomise kawatsum. Praegu on Eesti üks neist wähesest kultuurriikidest, kus tööpuiduse wastu wõiblemise alal seni pole õfatud muud teha, kui ainult mõnele saajale töölisele korraldada hädabi tööd. Uue walitsuse deklaratsioon kootab panna aluse piisitawale kindlustamisele.

Mis on aga tehtud tööpuuduse vähendamiseks? Minuke janun, mida riigivalitsus oskas ette võtta, on see, et tehti raskemaks töötute registreerimine tööbörsides ja vähendati hädaabitööde krediti. Ametiühingute nõudmine lihendada tööaega, jäeti tähelepanemata.

Säärane seisuford aga ei või kava festa. Piilided vähendada töölise palkasid ja sellelega kõrvaldada kriisi, ei või üldse tulla kõne alla, sest rahva riikimii kehwa ostujõudu vähendades, ei kõrvaldata majanduskriisi. See on wana kulunud ja iganenud jüsteem, mis ei paranda häda. Praegused kapitalistlikud juhid peawad tahestatmata tõsijelt kaalumisele wõtma tööpuuduse probleemi ja leidma tee, mis kahlemata tagajärjekamalt wiib hädaft wälja. Kas see nendele on meelepärast wõi ei, aga peab kõrvaldama üle-

määrane tollipoliitika ja üldisu'ele kahjulif põllumajanduse eesõigustamine. Minult sel teel ja vähendades tööaega, wõib pääseda katastroofilisest seisuforrast.

Tööliskonnale on esijoones tähtis ajuda oma majanduslikkude huwide kaitsele. Ei ole praegune aeg soodus tülitsemiseks ja kisklemiseks isekeskis. Praegune aeg nõuab enam, kui kunagi warem solidariiteeditunnet, et ametiühingute ümber koondusid seni erapoole tute hulgad. Teame ju waga hästi, et reaktiiooniliste woolude piilid on häwitada ametiühingud ja nende asemese luua järeandlikud ja ettevõtjate soowidele wastutulelikud organisatsioonid. Oleme ju selles täiesti teadlikud, sellepärast on iga organiseeritud mees- ja naistöölise kohus kaastöötada uuel aastal fogu oma jõu ja ohwimeelsusega ametiühingulise jõu kasuks.

Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahwuswahelise Sotsialistliku Töölisinternatsionaali ühise komisjoni töösl.

Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahwuswahelise Töölisinternatsionaali poolt walitud komisjon majanduskriisi ja tööpuuduse küsimuse uurimiseks pidas oma täisistungi 21. ja 22. jaanuaril j. a. ja arutas alamkomisjonide wäljatöötatud 15 aruannet üsfilikümiste kohta, wõttes wastu terve rea resolutsioone. Need resolutsioonid koostatakse eri broshüüri ja toimetatakse kõigi maade töölisorganisatsioonidele kätte.

Nende resolutsioonide isju ja nõudmised on alljärgnevas liihidalt kokkumõetud nõnda:

Elmamajanduse produktiiooniparaat nii tööstuses kui ka põllumajanduses on sõjast jaadil arenenud waga kiirel ammul. Aga walmistoodang ei leia ostjaid. Sest samal ajal, kui profiidid on wõimaldanud wäheste aastate keskes kuulmata kiirelt täiendada ja laiendada produktiiooniparaati, ei ole feda jatkunud palfade töstmiseks, j. t. tarvitajate massi ostuwõimaluste suurendamiseks. See wastuõffus produktiiooniwõimaluste ja tarvituse wahel ongi praeguse majanduskriisi tõsijemaid põhjustajaid ja oleneb esijoones sellest, et profiidid, mida kasutati ettevõtete laiendamiseks ja täiendamiseks, on kiiremini kasvunud kui palgad, mida suuremalt jaolt kasutati elutarbete hanfimi'eks. Palkade vähendamine ei paranda sellepärast praegust

oluforda, maid muudab feda weelgi terawamaks. Kui kõigi maade ettevõtjad hakkawad end kaitsema teiste maade ettevõtjate wõistluse wastu tööpalfade vähendamiseega, siis oleks nende piiliete tulemuseks waid tarwibojasfonna wähenemine fogu maailmas, nii siis rahwuswahelise müügiwõimaluse kriisi jüwenemine. Sellepärast on komisjoni arwates praegusel filmapilgul töölislikumise tähtsaim ülesanne kõigis maades wõidelda palga vähendamise wastu.

Statfionaliseerimise tõttu on wäheste aastate keskes tõusnud tööwiljatuse ennetuulmata määral. Aga tehnilise arengu ja tööwiljatuse tõusu tõttu wabanenud tööjõude pole juhitud teistesse produktiiooniharudesse. Piilid on hädaft waja tööaega mugandada uutele oludele. Komisjon leiab ajakohase ja mõõdapääsemata olemat, arwesse wõttes üleilmliift suurt tööpuudust, alata rahwuswahelift wõitlust wiiepäewase (42-tunnilise) töönädala kasuks.

Peale selle tuleks tööturgu kergendada ka töölisele puhkeaja kindlustamisega (kus see weel maksimas pole), funduslikku foolitkohustuse töstmiseega ja tööhankimise organisatsioonide a'utamisega.

Komisjon leiab, et riigi wäljaminekute pitramine kriisi aegadel, ei vähenda sugugi kriisi, wastuõffa, riif peab juhtima jümme

feid kaitsejaid jät teel, et loodi enesest sõltu-
maid riigivõimatusi. Nii oli see enne sõda ja
nii on see veel praegugi.

Põhja-Ameerika ja Inglismaa võistle-
vad eeskätt kahe suure maa-ala pärast,
nimelt Ida-Asias ja Lõuna-Ameerika,
kus imperialistlik wärwipihiats —
milleks o'utub sageli inimveri —
joonistab uusi maakaarte.

Ida-Asias on Inglismaa üsna
kaitsejajuhkordade jurutud. Seda tõendab ing-
lise suurtoösturite seijuhkord, näit. Lancashire,
edasi, järjest wähenew inglise kaupade eks-
port India asumaadesse ja Kauge-Ida maa-
desse. See järjest kaanew inglise kaupade
väljajawedu Indiasse, nagu jeda statistikad
selgesti näitawad, ei olene seewõrra India
boikotist, kui uutest jõududest, kes omi kaup-
müüwad Ida-Asias.

Teijiti on lugu jälle Lõuna-Ameerika-
s. See on otse piinlik ameeriklastele
enesele, juba põhimõtte pärast, mille järgi
Ameerika peab alati kuuluma ameeriklasele.
Nähtawasti ongi ameeriklastele asi nii
südamesse läinud, et isad isegi wastu oma
harjumust pole tagasi pörganud aivalikkudest
sõjawäelistest aitsioonidest. Näit. Panama
lugu. Brasiliias on kriisi ajal Ameerika kaht-
lemata fototunud jalgealuse, kuigi pole veel
kindel, kas see revolutsioon ismamajandus-
kriisi ajal jääb wiimaseks ja kas mitte Põhja-
Ameerika kohwilaenud Brasiliiale ei osutu
tugewamaks kui inglaste toetatud revolutsiooniline
liikumine. Üsna halb näissee Ameerika
seijuhkord olewat ka Argentiinas, kellega
Inglismaa on sõlminud laiaulatusliku ma-
jandusliku kontsessiooni ja kaupade wa-
hetamise lepingu tege kahtlemata
tugewasti laiendanud oma mõjupiirkonda.

Mees ilma kellata.

Niik, kes öieti kõige enam on sunnitud
elama kaupade väljajawest ja kellel on kõige
laiaulatuslikum ümbertõetatud kaupade eks-
port, Saksamaa, on opereerinud nendes
turumõnnumistes kõige hallwemini. Saksa-

maal puudub küll põhja-ameeriklaste ja ing-
laste kapitalijõud, aga see pole mõdduandew.
Ta on ikkagi 60-miljoniline rahwas, kes seni
on Euroopa suurim ümbertõõtaja olnud ja
kellel puuduwad täielikult toorainetealad.
Nii on Saksamaa kaubandusbilants Ida-
Asias maadega täiesti passiwne. Saksamaa
weab nendest maadest enam kaupade fiske, kui
wähja.

Ent talistajaks teel on Saksa kaubandus-
ja tollipoliitika. Kui Saksamaal niikutoll
aetakse nii kõrgele, et see maksab sama palju
kui Ameerika niik, siis ei tule inestada, kui
need maad enam ei saa endisel määral Sak-
samaale müüa oma niiku ja keelduwad jelle-
pärast ka tarwitamast Saksa väljajawedu
kaupa. Kui Saksamaa näit. Argentiina kilmetatud
liha fiskeweo täiesti piirab, siis pole sugugi
waja inestada, kui Argentiina wiskub Ing-
lismaa kaisku ja tarwitab suurweabindusiid
Saksa kaupade fiskeweo wastu. Seeneestki
mõista on waja Saksa põllumajandust kaitsta
ilmaturu hinnalanguse wastu. Aga kui Sak-
sal näit. on fiske waja Taanist wõid ja Hol-
landist aiawilja ja fiske talistatalk'e nende
kaupade fiskewedu, siis pole inestada, kui
sanaad maad boikoteerivad Saksa kaupad.

Nii on Saksamaa majanduspoliitilise
maakaardi ülesti korraldamisel kahtlemata
mänginud mehe oja, kellel polnud kella, kes
ei teadnud, et aeg on käes tegutsemiseks.
Saksamaa on maailma jaotamise maha-
maganud.

Aga kõigist neist kombinatsioonidest hooli-
mata jündeneb majandusbris järjest. Maailma
wõib ju jagada kudas tahes, wõib män-
gida „kas kingsep kodus“ — mängu ilmõp-
mata, kuid kui jääb muutmatuks kapitalistlik
walmistuswiis, mis öieti põhjustabki kriisi,
siis ei aita mingisuguste piirituljade ja
„mõjupiirkondade“ ümbertõõnnine, kuigi see
wahest üksikutele maadele wõib tulla ajutist
kergendust, jelle eest aga asetades teisi riike ja
rahwaid weel hallwemasse seijuhkorda.

Seda oleme näinud kõide kriiside puhul
ning ei ole see praegugi teijiti.

E. T. Reskliidu teateid.

Organisaatori walimine.

E. T. Reskliidu juhatus, nõukogu soovil,
otjustas panna ametisse käesolewal aastal
palgallise organisaator-instruktori. Kandidaadi
leidmiseks pööras juhatus kõigi Reskliidu
kuuluwate organisaatsioonide poole ringkirjaga

esitada kandidaate organisaatori kohale. Soo-
wiawaldustega efimesid neli kandidaati: üks
Tartust, üks Pärnust ja kaks Tallinnast.

E. T. Reskliidu juhatus, peale mitmekõig-
set kaalumist, otjustas palgata organisaato-
riks Pärnu töölisisõhingu poolt esitatud kan-

didaadi Johannes Mikkelson'i, arvates 1. veebruarist j. a.

J. Mikkelson on alles noor mees, 24 a. vana, lõpetanud keefkooli, töötanud mitmesugustel aladel, lauavabrikutes, jadamatöölisenena jne. Viimastel ajal tööliskommunisti organisatsioonina Pärnu maakonnas.

Loodame, et noor juunipaatje ülesastumiseega seltsimees, peatjelt juudab jooja mahetorra luua meie tööliskonnaga, ja kaajaadata meie ametiühingulisele organisatsioonile.

Auaadress J. Sasfenbachile.

Teatavasti lahkus jaanuarikuu teenistusest kuuagaegne Rahmusvaheline Ametiühingute Liidu sekretär Joh. Sasfenbach. R. M. Liidu sekretärina on ta väga palju kaasa aidanud ka eesti ametiühingute ülesehitus-

tööle. Tänu tähele selle eest otjustas E. L. Keefkliidu juhatus annetada Joh. Sasfenbachile auaadressi E. L. Keefkliidu nimel. Madrejs jaadetatje arvatavasti R. M. Liidu kaudu R. M. Liidu nõukogu koosoleku ajaks aprillikuuks Madriidi, kus ka Joh. Sasfenbach viimast korda sekretärina viibib. Kauge maa töttu ei ole Keefkliidul võimalik oma esindajat nõukogu koosolekule jaata.

Tallinna Puutöölise Ühingu Keefkliidust välja.

Estimaa Tööliseühingute Keefkliidu juhatus on otjustanud nõukogule ette panna välja heita Tallinna puutöölise ametiühingu E. L. Keefkliidu liikmete hulga. Põhjuseks on, et T. Ü. ühingu kordumvalt on vastu töötanud E. L. Keefkliidu juhatus, nõukogu ja kongressi otjustele.

Jandiline töötute kongress.

Tööpuiduse järjekindla juurenemise töttu, on ka E. L. Keefliit aasta aastalt juuremat tähelepanu pööranud tööpuiduse küsimusele. Keefliidu juhatus on weendumud, et tööpuidust ei saa lahendada mõningate juunmade määrustega ehk hädaabitööde korraldamisega puudustkannatajale, vaid juin tuleb häda korraldamiseks tarvitusele võtta palju radikaalsemaid abinõusid — töötatule vastu kindlustamise ja tööpäeva lühendamise teel. Väljannimes sellest, on ka Keefliidu juhatus juua aastaid pommitanud wabariigi walitju ja riigikogu märgufirjadega, nõudes nimetatud abinõude läbiwiimist.

Arvestades aga praeguse juunapilguga, kus häda töötatöölise hulgas, kes rõhmas enamuses organisatsioonita, ikka juuremaks muutub, juis on Keefliit ka kõigiti katsumud kaaja mõjuda selleks, et töötatöölisele korraldatakse hädaabitööd ehk antakse riiklist toetust. Teisest küljest on Keefliit katsumud korraldada ka töötute endi ridasid, et ühise koostööga töötute esinduse ja E. L. Keefliidu wahel, mõjutada võimalusid juuremal määratud vastu tulema töötatöölise soovidele.

Selleks otstarbeks on Keefliit korraldanud rea töötatöölise koosolekuid ja jatanud oma esindajad kõnelema töötatöölise koosolekule. Keefliidu algatusel kutsuti Tallinnas ellu ka töötatöölise rongikäigu — meelewõludise, juhatus kõigiti kaaja aidanud toimkonnatööle, koostades palmeid mitmesugustele asu-

tustele, andes tarvitada toimkonnale oma ruume jne. Mõõdunud juigiel, kui walitus hädaabitööde korraldamisega meeleldi wiivitas, katwates Keefliit Tallinnas korraldada ka töötöölise rongikäigu — meelewõludise, kuid selleks ei jaudud võimalik luba.

Kõige selle koostöö tagajärjel lätski korda mõjutada walitjust võtma eelarwesse teatud juunmad hädaabitööde korraldamiseks.

Misjuugune asjalik töö ei meeldi aga kumagi meestele, kes nimetawad end „pahempoolseteks“ „tööliskeseks“ ning kelle peastaap ajub Waksali puinesteel. Mii ka käesolewal korral katjuti juuruda toimkonda poijäsejohtu noormehe, kelle ülesandeks oli luua segadust töötatööliskonnas. Kuna aga Tallinnas korda ei läinud toimkonda üle võtta, juis katjuti jeda teha üleriiklises ulatuses. See oligi põhjuseks miks kohtades, nagu Tartu, kus töötatöölise etteotsa pugunud igasugu kahtlane element, hakati awaldama juumi, et kofku kutsutaks üleriikline töötute kongress.

E. L. Keefliidu juhtiwatel tegelastel oli kofhe selge, et käesolewal korral ei saa ega tahtetagi midagi ära teha töötatöölise olukorra parandamiseks, waid puuitatje lawastada mingi juugust poliitilist kirjust.

Kongress, mis peeti Tallinnas „Pando-rini“ ruumes 4. ja 5. veebruaril, kus koos oli 13 juhuslikku esindajat, tõendas jeda täiel määralt. Tööpuidusest enesest kõnelesid ainult E. S. T. Ü. ja ametiühingute esinda-

jad, kuna juurem oja kongressi jaadikuid oma peataheltapanu pöörasid wastastikkusele joimamijele. Kongressil wastuandetud otjustest on mõned mõttetujeni rumalad. Kongressil waliti ka ileriikiline töötute toimfond, kuhu esindajad waliti Tartust, Tallinnast ja weel mõneit wäiksemast linnast. Jääb jalaruueks kuidas kawatses toimfond oma koosolekuid pidada, kui iga toimfonna liige ise linnas, wõi on meie töötatöölised juisi nii riiklad, et juidawad joidukuluksid tasuda.

Mis aga jaadi kätte jelle kongressiga,

jelle peale ei tea ka kongressi jaadikuid ise wastata. On ju päris jelge, et ka tööpuiduse küsimuses jaawutatasse tagajärgi ainult juis, kui jeda küsimust käsitatakse asjalikult, ja kui töötatöölise nõudmijse taga on kindlad töölisorganisatsioonid — ametiühingud ehk töölisparteid — mitte aga nii kui jeda nägime wiimasel töötute kongressil, kus käputäis juhustlikult kokku tulnud inimesi, kes nimetawad end töötute esindajaks, tahawad mööda minnes töölisorganisatsioonidest, midagi korda jaata.

Segane olukord posti- ja telefoniwõrkude töölise tasudes ja arstiabis.

Kui ma jün jona wotan, juis eestkätt jelleks, et oma ametwendade jüdametunnistujele koputada ja meele tuletada, et meie oma kutse-eetikast wähe lugu peame, iiksteijele weel wõõrad ja täiesti organijeerimatud oleme. Kas ei ole meil enestelgi walus tunnistada, kuigi meie ühesugustes räbalates elutingimustes rabeleme, päew-päewalt weelgi juurema hurutijse alla langeme ja ometi ei ole meil weel täit teadwust oma kutseorganisatsioonij ulesannetest. Wõib olla mõtleme mõni meie hulgast, et meid wähe on, üle riigi laiali paifatud oleme ja kas jün ametiühijuski midagi aidata jundab. Ent need ei ole õiged kaalutlused.

Jgas maakonnas, linnas ja alewis näeme postiametkonna ja telegrafi-telefoni wõrkude teenistujes ametnikkude kõrwal juure hulga teenijaid, kirja- ja rahaj- ja telegrammikandjaid, montööre ja muud kuuupalgalisi, jellele liiaks tuleb määrata armuline t.-t. liinide ehitus- ja remonitöölise hulj päewapalgalistena. Nii ulatab meie arm tuhandetesje.

Kasutame jünkohal juhust, et waadelda piisut neid tingimusi, millega igapäew kokku piirutume.

Kui jügiel riigiteenijate ja töölise arstiabi küsimus ümberkorraldata, juis eestkätt jee kõige laialtjemalt ju meid riimas, mida tunneb meilt igalüks. Kuigi on kurb tunnistada, et jel puhul meil oma ametiühing puudus, kes wähemalt jellaste nähete juhitudel protesteerimat häält oleks tõstnud.

Ehkki kuuupalgaliste tasud wiletsad on, kuid otje korras walitjes päewatöölise tasunormides. On kaulunud mitmeilt t.-t. w. iilemabelt, et töölise palgad normeeritud ole-

wat, tükitöö alusel jaiswat ja palgaarwestamijel kindlate jeaduste piirides talitatawat, juis on jee tõesti wale.

Näiteks Narwa t.-t. w. maksab oma töölisele 209—230 senti päewas, kusjuures iga palga tasumijel nutulaulu lastasse, et normid wäljaannud ei olewat ja hea õnne peale rohkem maksawat jelle eeldusega, et eeljeijew töö ka käsolewat palga tasandada aitab. Kuid järgumijel juhul kordub wana laul.

Kui Tallinna wõrgus maksab iiks jaosfond oma töölisele iijegi üle 3 krooni päewas, kuna jamal ajal teime jsk. kuidagi üle 2-he krooni tajuda ei jaawat, juis räägib jee kullalt juurest ühtluse puudusest. Wiljandimaa t.-t. wõrk aga maksab koguni tunnitasu, kus kuummetunnijse tööpäewaga 350 senti teenitasse.

Jga t.-t. wõrgu jsk. juhataja kaksab palgaarwestamijel wõimalikult juurt ökonoomiat jaawutada, et jel teel omale juuremat preemiat hankida.

Arstiabiga on samuti jegased lood. Tallinna t.-t. w. wõimaldab kull tasuta arstiabi, muridugi 20%-ijse juuremaksuga, jelle wastu aga Wiljandi t.-t. wõrgus töölise wiijite arstile ei tunnistata ja jee terwelt töölise kanda jääb. Nii on ka mõnede teiste küsimustega.

Toodud näiteist arwan kullalt jelge olewat, millijseid terawaid küsimusi just oma kutseühing lahendama peaks. Selles mõttes tuleks algatus oma peale wõtta Tallinna t.-t. wõrgu töölistel. Prowintsi töölised, aga töötame kewadiste tööde hooajaga tunna ka uut hoogu jideteenijate organisatsioonij.

Telegr.-telef. w. töölise.

Inglise ametiühingute õiguste jaluleseadmine.

Baldwini valitus, juunides 1927. a. parlamendis läbi oma kirikuühik anti-ametiühingulise jeaduse, tõestas jellega, et ta omas töölismaenulises juhtumises põrmugi ei taha maha jääda teiste maade reaktiivõimuliste valitjustest. Seft ajast alates on ametiühingud wihas mõitluses end kaitstud jelle jeaduse wastu. Niiid lõpuks on alamkojas II lugemisel wastu wõetud jeaduseelnõu, mis peab ametiühingutele tagasi andma kõf nende wanad wabadused. Seda jeaduseelnõu ei saa kuidagi mitmeti tõlgitjeda ja jellepärast oli aruandaw wanameelsete äge kalalatsioon. Kuigi Inglise ametiühingulise liidu nõufoogu wõtab jelle eelnõu juhtes jefiufoha alles jelle kuu lõpul, teatab inglise ametiühingute häälekandja „The Industrial Review“ fiiski juba niiid, et ametiühingud on jeaduseelnõu punktidega põhimõttelikult

päri. Leht kirjutab jellest muu jead nõnda: „Pole mingit kahluft, et on tulemas tõfine wõitlus. Kätemaafuiba, mis oli wanameelsete parteile 1927. a. nii magus, et ta armas juba käes olerwat aja, mil kaotwad lõpulikult ametiühingud, on niiid 1929. a. muutunud iisna mõruks. Uue jeaduseelnõu punktid ei wähendata ka mingil moel wanameelsete pektumust. Lühidalt tõeldud: Jeaduseelnõu piilib tõsijelt ametiühinguid wabastada neift kettidest, millega neid 1927. a. jeadusega aheldati. Ta nõuab sama tegeuwabadust, mis oli ametiühingutel enne 1927. aastat. Ta annab streigi-rewale uue jeadusliku seletuse ja riigiteenijatele õiguse liituda jälle ametiühingutega ja astuda parteisse jne. Meelega on jeaduseelnõu nii koosatud, et ta sunnib wanameelsetel parlamentlikus wõitluses end jefgesti awaladama.

Omaawalitsuse teenijate kongressi otsuseid.

I üleriiklik Omaawalitjuse Teenijate Kongress 4. ja 5. jaanuaril 1931. a. Tallinna raeoja faalis, arutades omaawalitjuse teenijate organiseferimise, õigusliku, majandusliku ja muud omaawalitjusestse puutuwaid küsimusi, wõttis wastu oma tegeuwuse sihtjooneks rea otjufed, millistest awaladame oja kokkumõetult alamaal.

Organiseferimise alal.

1) Kõigi omaawalitjuse teenijad peawad kuuluma oma kutseühingutesse ja wiimased Gesti Omaawalitjuse teenijate liitu.

2) Gesti Omaawalitjuse teenijate Liit olgu ainult omaawalitjuse teenijate koondaja, kes peab kontakti teiste kutseorganiseferimistega.

3) Omaawalitjuse teenijate organiseferimine jefisku ametiühingusliku liitumise üldprintsiipide alusel ja nendes walitjegu poliitiline erapooletus.

4) Kongress pöördub kõigi omaawalitjuse teenijate poole üleskõutjega, et iga omaawalitjuse teenija astuks kutseühingu liikmeks ja aitaks kaasa üldisele kutsealalise organiseferimisele. Kongress peab iga omaawalitjuse teenijate organiseferimise mitte ainult tema õiguseks, waid eimeje järgu kohuseks.

5) Omaawalitjuse teenijate Liit piilib: populariseferida kutseorganiseferimise tarwilikust; anda ametialaliste konfliktide puhul teenijatele juriidilist nõu ja kaitset; jüwendada

õiguste teenijate omaawal. teenijate hulgas ja populariseferida jeda rahwa keskel; lüua waheforda oma kutseajakirjaga omaawalitjuse teenijate huwifid puudutuwate küsimuste käsitamiseks ja hoolitjeda jelle ajakirja omaawalitjuse teenijate hulgas lewitamise eest; Kongress jowõtub kutseühingutes liikmemaafu määrata propordionaalselt palgale alamääraga ¼% aastapalgast.

Majanduslikel alal.

I üleriiklik Omaawalitjuse Teenijate Kongress palub kõifi omaawalitjuse piilib praegust üldist majanduslikust kufikust ja tööpuudust wähendada oma teenijaskonna tööaja lühendamise ning palgaolude parandamise teel.

Jga omaawalitjuse:

1) Wõtku ametisse nõnda palju teenijaid, et ei tuleks teha tööd üle määratud tööaja, wõi korraldagu oma tööd nõnda, et teenijad jundaksid täita normaaltööajaga nende peale pandud kohustused.

2) Korraldagu oma teenijaskonna palgaolud nõnda, et jee wõimaldaks ärarolamise ja ei junniks wiimast otjima korwalteenistust ja piilib tösta wähemaid paljafid, kuna paljade kõrgus määrab rahwa kultuurilise ja jofiaalse tasapinna.

3) Wõtku ainult nõndapalju praktikante, kuipalju sama omaawalitjuse praktikante oma juure teenistusse saab jätta, praegust liig

ohtrat praktikantide tarvitamist tuleb piirata, kuna see suurendab töötute arvu, sest et iga praktikant loeb oma praktikale minekut tema edaspidise tegevuse huuma määramiseks, millist tegevust ta tahab jatkata ja praktikandi kohalt wabanedes jattub ta töötatöölise seijuforda.

4) Maksu oma teenijaskonnale teenistuswanijetasu, kuna sellega omawalitjujed koondawad enda iimber paremaid töödude.

5) Korraldagu palgaolusid nõnda, et põhipalga juhteline wase ei oleks nii suur, kui praegu.

6) Tööpuuduse wastu mõitsemise otstarbel tuleb wabastada kõrgemapalgalise ametniku adikaaja teenistusest.

7) Meile teenijatele, kelle teenistuse tingimused nõuawad elamist teenistuskoha juures, tuleb omawalitjuse poolst anda tasuta korterid ühes kütte ja walgustusega. Kui omawalitjusest oma majades kortereid jattub, siis tuleb ka teistele omawalitjuse teenijatele kortereid anda mõõduka iüiriga. Wõõrastele isikutele omawalitjuse majades siis korterit mitte anda, kui omawalitjuse teenijaist on joo-wijaid.

8) Kus töö- ja teenistustingimused nõuawad, seal tuleb anda wastaw rietus tööandja poolst.

9) Iikski ametnik ei tohi temale alluwaid isiklistes huwidest kasutada.

10) Kongrejs peab joo-witawaks, et teenijate töötasu ja tööttingimused haigemajades ja wanadekodudes wiidaks iihisele aluisele teiste linnateenijatega.

11) Omawalitjuse teenijate ja nende perekondade haiguskindlustuses peab ka tulewikus piijima omawalitjuse täieliku kulude kandmise ja waba arsti waliku põhimõte. Perekonnaliikme surma korral ja jünnituse puhul perekonnas tuleb omawalitjuse teenijale maksta toetus à 100 fr.

12) Pensionikasja mak'sud peawad endiselt omawalitjused täielikult kandma. Kogu omawalitjuse teenijaskond tuleb wolikogude wastawate määrustega wiia pensioni alla.

13) Suawine puhkuse aeg peab olema 1 a. teeninuwile 1 kuur ja alla 1 a. teeninuwile 2 nädalat. Puhkuse mittejaanist wõiwad põhjendada olulised teenistusshuwid, mil puhul tuleb puhkust mittejaanule maksta teine poolst wastawa puhkuseaja eest.

14) Pidades silmas kihutustööd ametnikude arstiaabikulude wastu, tuleb teenijaskonnal arstiaabi kasutamisel olla wäga ettewaatlik ja kofkuhoidlik.

Aksioonid tööaja lühendamise kasuks.

Endine Kanada peaminister Artur Meighen seletas hiljuti iihel ärimeeste koosolekul Torontos lühidalt ja selgelt, miks on waja tööaega lühendada 6 tunnini tööpäewa kohta. Ta seletus kõlas nii:

„Niikaua kui inimwõistus pole leiutanud niist töödewõimalust wõi tööstust, mis jundawad tehniiseerimise tõttu wabaks jaanud tööliste anda tööd ja tegevust, niikaua peawad kogu ilma rahwused kofku astuma ja jölmima lepingu tööaja lühendamise läbiwiimiseks.

Umber jamaajuguseid mõtteid atwaldas ka tuntud senator M. C. Gardy, kes ütles enese weendumult pooldawat töölisteliikumise nõuet tööaja lühendamise juhtes.

G. Filene, tuntud Ameerika juurtööstur ja majanduseksperit, kes omalajal algatas ja rahalifelt toetas Ameerika ja Euroopa palgatingimuste wõrdlemist, ütles tööaja lühendamise wajaduse kohta järgmist:

„Wiitunnine tööpäew ja wiitapäewane

töönädal on algamas pealetungi. Maf'sproduktjioon nõwab jeda!”

Saksamaal algust tehtud 5-päewase töönädalaga.

Saksa paberosjiteöstuses, mis praegu mak'sude tõstmise tagajärjel põeb tõsist kriisi ja jellepärast pole juugugi hiilgawas seijukorras, on siiski wastawate etewõtjate ja tööliste organijatsioonide wahel jölmitud leping, mille järgi 1-jeft märtsist j. a. hakkab iileriitlikult kõigis paberosjitehastes mak'sma 5 päewane töönädal. Leping haarab 28.000 töölist ja töönädal lüheneb endisest 48 tunnist—42½ tunni peale. Kuigi tööliste iividuualpalk jelle tõttu wähekeje langeb, siis on arwesse wõttes tööpudust, lõpptulenu-eks siiski jelle tööstusharu töölistkonna iüldostujou suurenemine.

Silmapiilgul, mil Saksamaal töötute arw läheneb juba wiitendaj miljonile, on see algatus teistele heaf's eestujuks.

E. T. Keskliidu III kongress.

E. T. Keskliidu juhatus on otjustanud Keskliidu kongressi ärapidamise aja juhtes teha mõningaid muudatusi. Nimelt oli eesalgul kavatsus pidada kongressi Tallinnas, 2. ja 3. aprillil j. a. Lähemal kaalumisel ühinguis on aga selgunud, et paljudel ametiühingilastel teeb raskesti just enne pühi mitmeks päevaks töölt ära jääda. Seisjeks oli ka Läti ametiühingute Keskbüroo, kellega kokku oli lepitud, pidada mõlema naabermaa ametiühingute kongressid ühe nädala jooksul, (et võimaldada teiste maade ametiühingute esindajail korraga külastada kahte kongressi), junnitud oma kongressi kahe nädala võrra edasi liistama. Kõigil eeltoodud põhjustel otjustas E. T. Keskliidu juhatus kongressi edasi liistata poolteie nädala võrra. E. T. Keskliidu kongress peetakse seega mitte 2. ja 3. aprillil, nagu eesalgul teatatud ühinguile, vaid 11. ja 12. aprillil.

Kongressi päevaford on ühinguile fätte jaadetud ja referendid Keskliidu juhatusel poolt kindlaks määratud. Ruumide küsimus on eesalgul veel lahiline.

Kongressi töö hõlbustamiseks ja parema ülevaate jaamiseks Keskliidu ja temasje kuulumate organisatsioonide tööst möödunud kahe aasta jooksul, otjustas Keskliidu juhatus kongressis wälja anda Keskliidu aastaraamatu.

Ülevaatlükuma pildi saamiseks Eesti ametiühingute arenemiskäigu üle, oli Keskliidu juhatusel kavatsus aastaraamatusje paigu-

tada ka ajaloolist ülevaadet ametiühingute kohta.

Et jaada jelleks tarvilikke andmeid ja materjale, pööras Keskliit kõigi Keskliitu kuulumate organisatsioonide poole üleskutsega, aidata kaaja ajaloolise materjali kogumisel. Rahjuks keab tunnistama, et see üleskutse wähe wastukõla leidis. Ainult mõni ühik ühing on waewaks wõtnud wastatagi Keskliidu üleskutsele.

Kuni tänaseni ei ole ka paljud ühingud saatnud veel oma ülevaateid ja tegevusaruandeid Keskliidu juhatusel aastaraamatusje paigutamiseks. Keskliidu juhatus loodab jiiiski, et ühingute ja liitude juhatused, arvestades aastaraamatu tähtsusega, jaadawad andmed lähemal päewil. On ju kavatsetan aastaraamat esimene Eesti ametiühingute ajaloo ja omab jellega teatud ajaloolise wäärtsje.

Mis puutub kavatsjetama kongressi koosseisu, jiiis on põhjuul arwata, et eelolew kongress kaab asjalikum kui eelmised kongressid on olnud. Põhjuulab jeda asjaolu, et nende ametiühingute liikmete arw, kelle esindajad eelmistel kongressidel oma ülesandeks olid teinud kongressi tööd talistada, otje kohutawalt on wähenenud (mõnel ühingul kuni 90%), seega kaab nende ühingute esindus kongressil olema tähtsusetu. Teiste Keskliitu kuulumate ühingute liikmete arw on, kas jäänud endiseks ehk mõnebel isegi tuntawalt juurenenud.

Hollandi ametiühingulise keskliidu 25-aastane juubel.

Januarikuu esimesel nädalal j. a. pühites Hollandi ametiühinguline keskliit, kes N. L. liige, oma 25 aastast juubelit.

1906. a., kui ajutati keskliit, oli Hollandis ametiühingulise liikumise sejuuford üsna raske. Igalpool otjefid anarhistlik-üündikalistlikud tendentsid; päewa hüüdsõnaks oli „revolutsiooniline aktjioon ilma töötutekasjadeta“. Tol korral oli ainult üks mabal ametiühingulisel alusel sejew organisatsioon, nimelt G. Polak'i juhtimisel olew Hollandi diamanttöölise ametiühing. G. Polak on jiiis ka see, kes ei wäsinud töötamast praeguse liidu loomise kasuks.

Ühiskundega wõib Hollandi ametiühinguline keskliit tagasiwaadata oma 25-aastase

töö tulemustele. Kuigi veel praegugi on palju teisi woole ja seetõttu ka äge wõistluswõitlus, on Hollandi ametiühinguline keskliit jiiiski juutnud areneda kõige tugewamaks organisatsiooniks omal maal. Temaga on ühinunud 49% ametiühingulisele organisatsioonile tööliskogust. Wiimasel aastal on ta liikmete arw järjefst kaswanud. 1929. a. ükfi wõititi ka 34.716 uut liiget, millega liikmete koguarw tõusis 251.380-le. Ka on ülesehitatud tsentraliseeritud kutseorganisatsioonide alusel. Temasse on koondunud ühtekokku 28 liitu. Liitunud ühingute kogumarandus on aastate keskes tugewasti kaswanud; 1925. a. oli tal 7.650.000 kuldnat, 1930. a. juba 12,5 miljoni kuldnat. Keskliidul on oma

Karjafasvatus ja lihatööstus Venemaal.

3ffa sagedamini tuleb Venemaalt teateid, et sealne rahva lihaga varustamine on muutumas katastroofiliseks. Põhjusel peituvad illdijes agrarpoliitikas.

Vihavarustusega teatud on ka hiljuti lamastatud suurprotsejs, kus 48 nõukogude kõrgemat ametnikku, professorit jne. oma eluga pidid vastutama puuduliku lihaga varustamise eest. Nad lasti maha.

Uga Vene ajakiri „Sovetskaja torgovlja“ teatab, et tagurpidi läinud karjafasvatuse tõttu on 1928/29. a. lihaga varustamises tulnud seisakuid. Põhjus peituvad fillustatud talupojaskonnas, majanduselu ülesehituse kiires kasvus ja tugevas industrialiseerimises, millest olenevat harilikult juurem lihanõudmine.

Vene põllumajanduses on teraviljakasvatuse kõrval üsna tähtis koht ka karjafasvatusel. Näiteks, Ukraina fealkasvatusega ei suudetud mõistelda. Uraali, Põhja-Kaukaasuse ja Wolga alamjooksu stepides kasvatati rohkel määral karja. Muidu aga, ilalmainitud maafondi arvestamata, oli Venemaal enne sõda karjafasvatus üldiselt üsna mahajäänud ja revolutsioon viis ta veelgi enam tagurpidi. 1922. a. raske näljahäda järele langes 1916. aastaga võrreldes farvloomade arv 27%, lambad — 35%, sead — 57% ja kitzed — 64%. 1925. a. juudeti farvloomade arvu kõsta sama kõrgele kui ta oli 1916. a. ja figade arv paranes alles 1927. a., ent seda arengut takistas Stalini võitlus suuratalurite vastu. Stalini agrarpoliitika riigistas karjafasvatuse ja asutas nõukogudentõijaid ennekuulmatust ulatuses. Kui võtta 1928. a. arvust 100, siis 1929. a. langes farvloomade arv 97,6% ja figade arv 81,5%. Tapeti massiliselt loomi ja 16-mal parteipäeval 1930. a. juulis pidi Stalin ise ka tunnistama, et karjafasvatus läheb täpoolest kõvasti tagurpidi. Nii siis ei olnud mitte jüüdi need 48 nõukogude ametnikku, vaid valitjuse enese agrarpoliitika. Mõnustet lihafriiji otjustati kõrvaldada jatkumva ündkollektiviseerimise abil. Valitjuse nõudmise järgi peab iga „põllumajanduse sotsialiseeritud sektor“ andma 1930/31. aastal 1.500.000 farvloomat, 8.100.000 figa ja 4.000.000 lammast. „Sotsialistilheskoje femledelje“ oma 1930. a. 12. sept. numbris leiab selle nõudmise olevat ülejõukõmva, ent toonitab samal ajal, et peats farvloomade kasva-

tamise mõijate arvu tõstma 127-ilt 250-le, figade-mõijaid 250—420-le ja lammaste-mõijaid 120—147-le.

Rasvusi tekitavat aga kõhaste karjafasvatatajate puudumine. Uus korraldus nõuaks 800 direktorit, 1.500 ajetäitjat direktorit, 1.500 loomaarsti ja 5.000 karjahoidjat. Peale selle oleks vaja 50.000 asjatundjat töölist sel alal. Peale selle puuduivad veel tõuloomad ja noorte loomade tapmine raskendavat edaspidist karjafasvu.

Partei häälekandja „Bolshhevik“ 1930. a. 15. sept. numbris nõuab riikliku tapmisekseldu. Ametlik riigileht „Svestija“ avaldas rahvakomisjaride nõukogu otjuse, mille järgi on kõvasti keelatud tõuloomade tapmine kuni 31. detj. 1931. a. Peale selle on keelatud tappa kariloomi alla 18 kuud, pekoni alla 6 kuud, harilikke figu alla 8 kuud ja lambaid alla 8 kuud. Keelust üleastujaid ähvardatakse karistada kõige rängemate trahvidega. Karjafasvatustes tekitab muret ka toiduprobleem. Vene kari ei ole head seltsi ja kasvab aeglaselt. Sel ajal kui Umeerikas 1927. a. 57 miljonit karilooma kohta saavutati lihaproducte 3 miljonit tonni, andis Venemaal 66 milj. karilooma vaid natuke üle 1 miljoni tonni liha. Wahe oleneb jüldisest põllumajanduse mahajäänud olukorrast. Sellepärast suurendatakse nüüd ka Venemaal heinamaade ala ja maissi ja juurvilja põlde.

Tahetatakse kõiki jõude kaasatõmmates ülesajada üldisest lihapuudusest. 1929/30. majandusaastaks arvestati 1,085 miljoni tonni liha. Tõõtatavale rahvale maafondades, kus 21 miljonit elanikku, nende hulgas 5,6 miljoni töölist määrati 1929/30. a. 708.000 tonni. Moskva ja Leningradi mäetõõlijed said ülepäeviti esimesel poolaastal 1929/30. a. 200 grammi, teised tõõlijed 150 grammi ja nende perekonnaliikmed 100 grammi liha päeva kohta. Ent „Sov. Torgovlja“ teatel jatkub seda liharatõõioni anda kuis vaid 21 päeva kohta ja sedagi ei suudeta alati täita, sest lihasituleb puudus. Selle tõõtu on siis nüüd ka õige letvirnud lihaga kauplemine, ja hinnad on muinasjutuliselt kõrged.

Põllumajanduse ümberkorraldus ei jäta muutmata ka lihatõõstust. Venemaal on 2.700 tapamaja, mis on 30—40 aastat vanad, ja nendest on ainult 9-1 seadeldised farvloomade jaoks. Linnade elanikkonna jaoks aga wajatatakse üldarvust 1,5 miljoni tonni ehk

siis alles selguis, et tööpuuduse vähendamise asemel, ta dieti suurendab eda.

Saksa tööministeeriumi poolt kofikuulujutud konverents, kuhu teiste hulgas oli palutud ilmuda ka tööliste ja ettevõtjate organisatsioonide juhte, jõudis põhjalikkude arutamiste järele selles küsimuses üksmeelselt eitavale otsusele. Tööministeeriumi referent, dr. Lehfeldt peatus kõigepealt selle juures, mida dieti tööpuuduse kaitsjad oma juusteemiga tahavad saavutada: nende lähtekohtaks on tööpuudus. Nad tahavad tööpuuduse abil hoolitseda nooremate tööliste eest ja sellega ühitaegu vabastada ka töökohti vanematele töölistele. Tööpuuduse kestvus kõigub mitmesuguste kavadega järgi 1 aastast kuni 2½ aastani.

Mis puutub tööpuuduse praktilist teostamist, siis Lehfeldt arvab järgmist: raskusi tekitab peaaegu alati, vastava töö leidmine. Sest mõne algatajate arvates sobiks jee

ainult ühiskondlik töö olla, mida harilikus normaalsoludes mitte läbi viia ei võiks.

Prægune majanduskriis seisab aga just selles, et juure tootmislooni jaoks pole tarvilisel määral ostjaskonda. Kuhu mahutada aga juure tulevat tööjõuhulk? Kõige enam aga mõjusid arvud. Nasta läbi töötav miljoni-line töövägi nõuaks noortööliste õpetamiseks, töö eest, organiseerimiskulud jne. umbes 200.000 ametnikku. Nii kuluks iga üffiku töötaja kohta päevas 18—20 saksa marka. Ametiühingute poolt kõneles jtm. Grassmann, kes teatas, et töölistel eitavad põhimõteteliseks tööpuudust ja saavad mõtlema selle teostamise vastu. Samal arvamusel olid ka ettevõtjad. Sellega on tööpuuduse küsimus Sakjamaal üldiselt mitte vastu võetavaks tunnustatud.

Meil õnneks pole seni leidunud veel seeguseid ideolooge, kes oma hipufirjaks oleksid tõstnud selle looritud orjapõlve nõudmise.

Majanduslikke teateid maailmast.

Rogu maailma raudteedevõrgu pikkus 1923. a. oli ümarguselt 1.216.000 kilomeetrit. Sellest arvust oli Euroopas 380.000, Ameerikas 599.000, Aafrikas 59.674, Aasias 129.500 ja Austraalias 47.700 kilomeetrit raudteid. Raudteedevõrgu tihedusega seisab Euroopas esimesel kohal Belgia, kus 100 ruutkilomeetri kohta on 36,5 kilomeetrit liine. Temale järgneb Luffenburg 20,7-ga, Snglismaa ühes Sirmaga 16, Selmveetia 14, Sakjamaa 12,2 kilom.

Prantsusmaa meini toodang

oli selle aasta ametliku statistika järgi ümarguselt 42 miljonit hektoliitrit (1 hektol. — 100 liitrit), eelmise aasta 62,9 miljonit hektoliitri vastu. Kui juure arvata veel

endistest aastatest milimata weine, siis on Prantsusmaa weinitoodang 48,2 (68,3) miljonit hektoliitrit, millele veel juure tuleb arvata 13 miljonit hektoliitrit keldriweini.

Maailma elektrijõud.

1928. a. arvestati maailma elektrivalmistust 2,55 miljardi kilowatti. Euroopa kohta tuli sest arvust 1,05 miljardi. Siin on esimesel kohal Sakjamaa, kes valmistab 27,8 miljonit kilowatti. Kui arvestada rahvaarvuga, siis Norra valmistab kõige enam elektrit, nimelt 2.859 kilowatti. Temale järgneb Ranaada 1.815 kilowattiga. Sakjamaa on selles järjekorras alles 6-dal kohal — 480 kilowatti inimese kohta.

Maalritööliste ametiühingu peakoosolek.

Kõikpäeval 15. weebr. pidas maalritööliste ühing oma aasta üldkoosolekut kell 11.30. Mõõdunud aasta aruandest selgus, et ühingul on 52 liiget kellest 26 koos. Waatamata sellele on juudetud wälja anda „Maalri käsiraamat“ ja korraldada kuuhealalisi oskuskursusi, millest oli küll kahjuks wäheksane osatõtt. Aruande arutamise ajal ilmus

koosolekule Lannebaum ja hakkas kohe juhatust materdama, kuhu ta ise kuulub. Kuid liikmed ei lastnud end sellest ekkitada, waid wõtsid rahulikult aruande ja eelarwe mõningate muudatustega vastu. Liikmemajjuks määrati kassakassakassa aastaks 25 fl. kuus. Wbiandmise kassa kodusford wõeti juhatusel poolt päewakorraft ära seniiks, kui eelolew

kongressis üldise abiandmise kodukorra vastu võtab.

Siis tuli arutusele ametiühingu liikme Tannebaumi ja Gestimaa Töölisühingute Refliidu vaheline konflikt. Tannebaum on öelnud, olles maaritööliste ametiühingu esindaja l. a. 13. nov. Refliidu nõukogu koosolekul, et „mina saanaste inimestega kui siin olevate jotsliikude raiskadega ja kaabakatega ühes töötada ei taha“. Tannebaum ise ei mõtlegi end wabandada, vaid ütleb et tema edaspidi kartvibab sama haktikat. Paari tunniltise ägeda mättewahetuise järele otsustas koosolek kinnisel hääletamisel — 17 häälega, 6 vastu olekul ja 1 erapooletuks jäämisel heita Tannebaum välja, kusjuures ta ise hääletas kaasa. Saades kuulda hääletamise tagajärgedest, hakkas ta otsele vastu protesteerima, sest see ei olewat tehtud 2/3 häälitega. Koosolijate üksmeelsel nõusolekul võeti ette uus hääletamine, kuid juba nimeline, mille tulemuseks 17 väljajehitumise poolt,

5 vastu. Viimaste hulgas ka Tannebaum ise. Müüdis ei jäänud kemal muud üle, kui lahkuda sellest pereft, keda ta kogu aeg sõimanud. Peale tema lahkumist mõttis koosolek õige asjaliku kuuju. Otsustati juure häälte enamusega astuda Reflnõukogusse ja Rahvusvahelisse sekretariaati.

Järgnesid valimised: Juhatusse waliti kõit wanad liikmed tagasi, peale väljajehitud Tannebaumi. See näitab, et üldkoosolek usaldas täiesti juhatust, hoolimata Tannebaumi kahtlustamistest. Ka revisjoni komisjon waliti tagasi.

Reflnõukogusse waliti B. Piibor, asemil S. Laaks.

Kongressi jaodukuteks: M. Mets, S. Petrow, kandidaatideks G. Kulden ja M. Martna. Peale selle kinnitati lipu kaarwand.

Jüab juomida, et kõit maalrid koondusid oma ametiühingu ümber, mis tahab kindlasti tegutseda wabaametiühingulistel põhimõtetel.

Ferdinand Sasfalle'i sõnad organiseerimatutele.

„Kust tuleb see, et teie, kes te jagate meie aateid, meie sihte ja piilideid, pole astunud meie organisatsioonide liikmeteks? O, ma tean jelle nähtuse üldtuntud põhjust! Meile plakjutatakse, tuntakse kaasa, aga piilitakse enesele luua olukord, milles võimalik oleks ära kajutada töölisliikumise wilja, mis kätte saadud teiste jõu ja waewaga. Aga ma liisin teilt: on see mehine tegu, on see tööltise wääriline? — Mis on siis õieti tööltise ja armuleiwafööja wahel, kui mitte see, et wiimane elab wõõrast töowiljast ja tahab loigata sealt, kuhu ta pole mitte kuulmanud? Teid aga, kes te ei taha elada wõõrast tööst ja loigata wõõralt wäljalt, teid, kes te mind wõtate vastu liiduawalduise ja austusega, teid kutsun ühinema ja koonduma oma organisatsioonidesse.“

Ühiskondlikke mõtteteri.

Jnimeste ühiselust ja solidariteedist võib ju mitte lugu p'dada, aga kaotada teda pole võimalik.

Dieme maailm omaette. Sellepärast toetagem ainult isenejele ja ärgem wahtigem wäljaspoole. Seda enam hakkawad inimesed wäljaspoolt wahtima meid.

Ainult tõsi'e wabaduse pinnal võib kaswada ja edeneda midagi suurrt.

Sotsialismi wõidu eelbuseks pole niitwõrd tähtis rusikate hull, kuitwõrd selgete peade tugew tahtejõud. Olgu sellepärast kõigi jellest liikumistest osawõtjate piüle, koolitada järjekindla, wiija ja enuafthõmerdamat selgitustööga neid elemente, kellest oleneb wõidu võimalikkus ja jelle kiirem teostamine. Behel.

Ametiühinglased!

Uuendage „Tööliste Hääle“
tellimisi 1931 aasta peale.

Töölised omandage töölikirjandust!

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu kirjastusel on
ilmunud raamatud:

- E. Joonas, **Ametiühinguline liikumine meil ja välismail**
hind 10 senti, „Töölise Hääl“ lugejatele ja ametiühingu
liikmetele 5 senti.
- E. Joonas, **Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlus-
vahendid** — hind 50 senti, „Töölise Hääl“ lugejatele
ja ametiühingu liikmetele 25 senti.
- „Töölise Hääl“ 1928 aastakäik — hind 75 senti.
„Töölise Hääl“ 1929   ”   —   ”   75   ”
„Töölise Hääl“ 1930   ”   —   ”   60   ”

Eestimaa Töölisühingute Keskliidul ladus olemas järg-
mised Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu kirjastusel
ilmunud raamatud:

- C. Mertens, **Die Gewerkschaftsbewegung in Belgien.**
Walter M. Citrine, **Die Gewerkschaftsbewegung Gross-
britanniens.**
- Joh. Sassenbach, **Fünfundzwanzig Jahre Internationale
Gewerkschaftsbewegung.**
- Sigrid Hanson, **Die Gewerkschaftsbewegung in Schweden**
Richard Seidel, **Die Gewerkschaftsbewegung in Deutsch-
land.**
- Fünftes Jahrbuch des Internationalen Gewerkschafts-
bundes.**
- Sechstes Jahrbuch des Intern. Gewerkschaftsbundes.**
**Tätigkeitsbericht des Internationalen Gewerkschafts-
bundes über die Jahre 1924, 1925 und 1926.**
- Protokoll des IV. Ordentlichen Kongresses des Inter-
nationalen Gewerkschaftsbundes.**
- Internationale Gewerkschaftliche Arbeiterinnen-
konferents.**
- „50 Jahre Gewerkschaftsbewegung in der Schweiz“
„Der Schutz der Arbeitenden Jugend“.
„Nie wieder Krieg“.

Raamatuid võib tellida aadressil: Tallinn, V. Pärnu m. 31—4.